

Priručnik za studente s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku

Siječanj 2022. godine

Izradili:

Prof. dr. sc. Sunčica Oberman Peterka

Mr. sc. Nalanda Kantor

Uvod

Osnivanjem Ureda za studente s invaliditetom na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, te imenovanjem Koordinatora za rad sa studentima slabijeg socioekonomskog statusa i studenata s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku, učinio se značajan korak prema priznavanju važnosti jednakih prilika u obrazovanju i osiguravanju uvjeta za kvalitetno i jednako dostupno obrazovanje te uspješno studiranje studenata s invaliditetom.

Potrebe studenata s invaliditetom zahtijevaju različite oblike podrške – od informacije do svakodnevne pomoći, a to zahtijeva uključivanje različitih sustava na nivou države: obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstva i rada.

Obrazovni sustav koristi termin učenici/studenti s invaliditetom koji se odnosi na učenike/studente s trajnim oštećenjima na planu intelektualnog, osjetilnog i motoričkog funkcioniranja.

Invaliditet pokriva širok raspon oštećenja uključujući: tjelesno oštećenje, oštećenje sluha, oštećenje vida, mentalno oštećenje, višestruka oštećenja, kronične bolesti, specifične probleme učenja poput disleksije, disgrafije i sl., ostala zdravstvena stanja ili teškoće koje mogu utjecati na tijek studija.

Uzroci invaliditeta mogu biti rođenje, bolesti ili ozljede.

Cilj ovog Priručnika je informirati studente s invaliditetom o uvjetima i mogućnostima studiranja na Fakultetu, upoznati djelatnike Fakulteta o poteškoćama s kojima se studenti susreću prilikom studiranja i dati im smjernice za prilagodbu rada te potaknuti nova razmišljanja o osiguranju uvjeta kvalitete njihovog obrazovanja.

Upisi budućih studenata s invaliditetom na sastavnice Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Učenici završnog razreda srednje škole, budući studenti s invaliditetom imaju pravo na prilagođen pristup polaganja ispita državne mature, a kandidatima sa 60 postotnim i višim invaliditetom omogućuje se izravan upis na studijske programe na visokim učilištima izvan redovne kvote pod uvjetom da prijeđu bodovni prag¹.

Da bi kandidat ostvario ovo pravo mora Središnjem prijavnom uredu Agencije za znanost i visoko obrazovanje poslati preporučenom poštom rješenje o stupnju tjelesnog oštećenja izdano od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje.

Više informacija o upisima, kao i rok za slanje rješenja za svaku godinu, može se naći na sljedećoj poveznici: <http://drzavnamatura.skole.hr/>.

Rad sa studentima s invaliditetom na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku

Unatoč odgovarajućim zakonskim preduvjetima kojima se osigurava provedba prilagodbe obrazovnog sustava individualnim potrebama osoba s invaliditetom, srednjoškolci s invaliditetom u manjoj se mjeri odlučuju za studiranje. Razlozi tome mogu biti različiti: od arhitektonskih barijera, vlastitih i stavova okoline o sposobnostima osoba s invaliditetom, ali i često neodgovarajućeg sustava podrške u kontekstu visokog obrazovanja. Kako bi se sadašnjim i budućim studentima s invaliditetom osigurali uvjeti za kvalitetno i jednako dostupno obrazovanje te uspješno studiranje Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku osnovalo je Ured za studente s invaliditetom Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, koji je započeo s radom s početkom akademske 2009./2010. godine Ured se nalazi u Sveučilišnom kampusu te prvenstveno djeluje kao jedinstveni sveučilišni ured koji studentima s invaliditetom s cijelog Sveučilišta pruža informacije i podršku te nastoji rješavati specifične potrebe studenata s invaliditetom.

Postoji širok spektar prava za studente s invaliditetom koja proizlaze iz visokoškolskog obrazovanja, a neka osnovna su:

- pravo na izravan smještaj u studentski dom za studente s 60 postotnim invaliditetom i više,
- prijava na natječaj za Sveučilišnu stipendiju za studente s invaliditetom.

---

¹ Prijedanim pragom se smatraju položeni svi ispiti državne mature koji su uvjet za upis studijskih programa

Svim studentima s invaliditetom u Uredu za studente s invaliditetom stoji na raspolaganju odgovarajuća oprema: računalo, monitor, električno povećalo/kamera, brajlična bilježnica, govorna jedinica, čitač ekrana, elektronička ručna povećala, ručni skeneri teksta, diktafoni i specijalizirani kalkulator koju mogu koristiti u radnom vremenu Ureda.

Korištenje specijalizirane opreme za slijepce i slabovidne studenti dogovaraju putem e-maila dspanic@unios.hr.

Ostala oprema dostupna je za posudbu studentima s oštećenjima vida (elektronička ručna povećala, ručni skeneri teksta, govorni kalkulator) i sluha (ručni skeneri teksta, diktafoni) te studentima s disleksijom (ručni skeneri teksta, diktafoni).

Oprema se ustupa na korištenje uz posredstvo matične sastavnice studenta.

Ured za studente s invaliditetom na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku vode i koordiniraju prorektorica za nastavu i studente i voditelj Odjeljka za studentska pitanja i studente s invaliditetom.

Ured pruža informacije i onima koji su zainteresirani za studij, a nisu sigurni o svojim pravima i mogućnostima studiranja na odabranom fakultetu.

Studenti s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku

Iako je broj studenata sa invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku mali u odnosu na ukupan broj upisanih studenata, Ekonomski fakultet u Osijeku čini značajan iskorak u pružanju potpore studentima s invaliditetom s ciljem njihove prilagodbe u akademskoj zajednici.

Dosadašnje iskustvo otkriva postojanje različitih problema s kojima se susreću studenti s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku. Osobama s invaliditetom osiguran je nesmetan prilaz i ulaz u zgradu kao i kretanje u gotovo cijeloj zgradi. Svi sadržaji na Fakultetu učinjeni su dostupnima: od knjižnice, studentske referade, dvorana i sanitarnog čvora.

Na Ekonomskom fakultetu u Osijeku od 2015. godine djeluje Koordinator za studente s invaliditetom. Koordinator je poveznica između studenata s invaliditetom s jedne strane i nastavnika, te stručnog i administrativnog osoblja Fakulteta s druge strane, a ujedno je i poveznica studenata s Uredom za studente s invaliditetom na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku. Imenovanjem koordinatora za studente s invaliditetom slijedi se i primjer dobre prakse razvijenih europskih sveučilišta. Putem svojih aktivnosti koordinator za studente s invaliditetom pruža informacije, ali i izravnu podršku, pomoć i prilagodbu studentima s invaliditetom pri rješavanju različitih problema: od potrebe za individualiziranim pristupom u nastavi i ispitnim aktivnostima, rješavanja različitih pitanja oko života na Fakultetu, mogućnosti korištenja određenih pomagala, te drugih prava studenata s invaliditetom i sl.

Koordinator za studente s invaliditetom posebnu pažnju posvećuje informiranju i senzibiliziranju zaposlenika Ekonomskog fakulteta u Osijeku o posebnostima studiranja studenata s invaliditetom te praćenju i unaprjeđivanju kvalitete studiranja studenata s invaliditetom. Koordinator za studente s invaliditetom namijenjen je kao pomoć studentima s oštećenjima vida i sluha, tjelesnim invaliditetom, višestrukim oštećenjima, kroničnim bolestima, ali i ostalim zdravstvenim stanjima ili poteškoćama koje mogu utjecati na tijek studija.

Osnovni cilj koordinatora je osigurati potrebne uvjete za uspješno i kvalitetno studiranje studenata s invaliditetom i njihovo ravnopravno uključivanje u sve aktivnosti na Fakultetu. U skladu s tim,

glavne aktivnosti koje se provode u okviru rada koordinatora primarno su usmjerene prema sadašnjim i budućim studentima s invaliditetom te nastavnicima, ali i široj zajednici.

Student s invaliditetom se s punim povjerenjem i bez zadržke može obratiti koordinatoru vezano uz ostvarivanje svojih prava vezanih uz prilagodbu nastave i ispita, te ostalih pitanja vezanih uz prava studenata s invaliditetom.

Komunikacija studenata s invaliditetom i koordinatora za studente s invaliditetom obavlja se putem e-maila: kvaliteta@efos.hr, telefonom ili osobno.

Smjernice za osiguranje uvjeta kvalitete obrazovanja studenata s invaliditetom

Smjernice za osiguranje uvjeta kvalitete obrazovanja studenata s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku odnose se na:

1. Razvoj sustava informiranja za studente s invaliditetom i osoblje Fakulteta koji uključuje:
  - promptne i točne odgovore Koordinatora za rad sa studentima s invaliditetom, kojem se studenti mogu obratiti,
  - suradnju Koordinatora studenata s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku sa voditeljem Odjeljka za studentska pitanja i studente s invaliditetom na Sveučilištu J. J. Strossmayera u Osijeku,
  - osiguravanje pravodobnog informiranja fakultetskih službi i svih djelatnika Fakulteta o potrebama studenata s invaliditetom,
  - definiranje politike o povjerljivosti i otkrivanju osobnih informacija u vezi invaliditeta studenta te informiranje djelatnika i studenata o navedenoj politici.

2. Fizičko okruženje, pristupačnost objekta i opreme
  - Ekonomski fakultet u Osijeku ima prilagođen ulaz u zgradu Fakulteta studentima koje se kreću otežano ili uz pomoć invalidskih kolica,
  - unutar zgrade Fakulteta osigurani su pristupi dvoranama te stručnim i pomoćnim službama posebno izgrađenim rampama prilazima i liftovima,
  - omogućena je fleksibilnost u pogledu održavanja predavanja,
  - stube sa rukohvatima omogućuju nesmetano kretanje teže pokretnih osoba,
  - prostorije su optimalno osvijetljene i zaštićene od blještavila,
  - sve prostorije koje služe pružanju usluga studentima s invaliditetom imaju neklizajuću podnu oblogu,
  - primjerena širina hodnika omogućuje prolaz invalidskih kolica,
  - sanitarni čvor je lociran na mjestu koje je pristupačno studentima s invaliditetom – Ekonomski Fakultet u Osijeku ima 1 sanitarni čvor prilagođen potrebama studenata s invaliditetom.

3. Prilagodba nastavnog procesa

Studenti s invaliditetom koji su se registrirali u Uredu za studente s invaliditetom na Sveučilištu Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i kod Koordinatora na matičnom Fakultetu, imaju pravo na prilagođeni program izvođenja nastave i polaganje ispita u dogovoru s predmetnim nastavnikom. Predmetni nastavnik dužan je prilagoditi nastavne i ispitne aktivnosti mogućnostima studenta te im osigurati mogućnost ravnopravnog savladavanja sadržaja studijskih programa.

Nastavnici na Ekonomskom fakultetu u Osijeku razvijat će i primjenjivati adekvatne metode poučavanja pazeći pritom da se ne kompromitiraju definirani akademski standardi.

Sukladno preporuci Uprave Sveučilišta u Osijeku, od akademske godine 2018./2019. sastavnice Sveučilišta u Osijeku, ukoliko se ukaže potreba, mogu samostalno angažirati studente-asistente koji bi bili pomoć studentima s invaliditetom pri svladavanju određenih poteškoća.

Prodekan za nastavu u suradnji s koordinatorom za studente s invaliditetom jednom godišnje treba organizirati radionicu s ciljem informiranja svih djelatnika Fakulteta o stanju i potrebama studenata s invaliditetom na Fakultetu te o različitim mogućnostima prilagodbe svakodnevnih aktivnosti Fakulteta njihovim potrebama.

Zaključak

Potrebe studenata s invaliditetom zahtijevaju različite oblike podrške – od informacije do svakodnevne pomoći, a to zahtijeva uključivanje različitih sustava na nivou države: obrazovanja, socijalne skrbi, zdravstva i rada.

Iako je broj studenata sa invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku mali u odnosu na ukupan broj upisanih studenata, Ekonomski fakultet u Osijeku čini značajan iskorak u pružanju potpore studentima s invaliditetom s ciljem njihove prilagodbe u akademskoj zajednici.

Dosadašnje iskustvo otkriva postojanje različitih problema s kojima se susreću studenti s invaliditetom na Ekonomskom fakultetu u Osijeku

Ovim Priručnikom želimo potaknuti bivše, sadašnje i buduće studente s invaliditetom da svojom upornošću, hrabrošću, strpljivošću i velikom motivacijom ukazuju na potrebe i moguće probleme s kojima se susreću, te da ukazuju na moguće načine rješavanja problema i zadovoljenja potreba, te da zajedno sa Sveučilišnom zajednicom grade toliko potreban sustav potpore studentima s invaliditetom u visokom obrazovanju.